

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-19-0524

**Chronológia dejín knižníc na Slovensku od počiatkov do roku 2020 (Chronologia
historiarum bibliothecarum ab initio usque ad annum 2020)**

Zodpovedný riešiteľ **Mgr. Eva Augustínová, PhD.**

Príjemca

Žilinská univerzita v Žiline - Fakulta humanitných vied

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva, Fakulta humanitných vied, Žilinská univerzita v Žiline

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Monografie

1. AUGUSTÍNOVÁ, Eva. Chronológia dejín knižníc na Slovensku. 1. časť. 1031 – 1526. Bratislava: CVTI, 2024. 60 s.

2. KOMOROVÁ, Klára. Knižnica Johanna Georga von Schwandner: s bibliografickou identifikáciou najstarších a najvzácnejších tlačí. Žilina: Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva Fakulta humanitných vied Žilinská univerzita v Žiline, 2021. 161 s.

3. KOMOROVÁ, Klára. Slovacikálne tlače v knižnici Johanna Georga von Schwandnera. Žilina: Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva, Fakulta humanitných vied, Žilinská univerzita v Žiline, 2022. 156 s.

4. MAJEROVÁ, Jarmila a Vladimír FILIP. Knižnice v minulosti a v súčasnosti: Knihovník v kontexte doby. Žilina: Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva, Fakulta humanitných vied, Žilinská univerzita v Žiline, 2024. 81 s. Dostupné na:

Štúdie

1. AUGUSTÍNOVÁ, Eva a Veronika MAŽGÚTOVÁ. Výsledky akademického výskumu na Fakulte humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline: interdisciplinárne tímy a moderná prezentácia historických dát. In: Mediamatika a kultúrne dedičstvo: Revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve, 2022, roč. 9, č. 2. Dostupné na:

2. AUGUSTÍNOVÁ, Eva. Matej Bel a jeho spolupracovníci pri výskume vo svetle korešpondenčných prameňov (mikropříbehy). In: Belianum III.: Zo života a diela Mateja Bela. Banská Bystrica: Belianum, 2023 (vyšlo v 2024), s. 106-135.

3. BORISOVÁ, Katarína. Vznik knižnice v Čadci v historickom kontexte do konca 40. rokov

minulého storočia. In: Knižnice minulosti. Žilina: Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva, Fakulta humanitných vied, Žilinská univerzita v Žiline, 2024.

4. ČIČAJ, Viliam. Učebnicová literatúra na strednom Slovensku v polovici 17. storočia. In: FRIMMOVÁ, Eva (ed.). Imrich Kotvan (1910-1984), rodák z Trnovca pri Holíči. Bratislava – Trnovec: Igor Iliť – Radioprint, 2021, s. 75-86.

5. FILIP, Vladimír a Matej SOMR. Databázové a komunikačné stratégie v kontexte výskumu tlačiarenskej techniky a knižníctva na Slovensku: Analýza, návrhy a implementácia s dôrazom na komparatívnu štúdiu a využitie podcastov. In: TLib 2024: Poklady slovenskej kultúry a ich prezentácia doma a v zahraničí. Banská Bystrica: Štátna vedecká knižnica, 2024, s. 1-12.

6. FRIMMOVÁ, Eva (ed.). Imrich Kotvan (1910-1984), rodák z Trnovca pri Holíči. Bratislava – Trnovec: Igor Iliť – Radioprint, 2021.

7. FRIMMOVÁ, Eva. Jozef Ignác Bajza a bernolákovské polemiky v kontexte osvietenstva. FRIMMOVÁ, Eva (ed.). Imrich Kotvan (1910-1984), rodák z Trnovca pri Holíči. Bratislava – Trnovec: Igor Iliť – Radioprint, 2021, s. 87-120.

8. GRUPAČ, Marián, AUGUSTÍNOVÁ, Eva a Slavka PITOŇÁKOVÁ. Komunitný život, záujmovo-kultúrna a osvetová činnosť v obci Oščadnica v 20. storočí. In: Knižnica, 2022, roč. 23, č. 4, s. 47-57. Dostupné na:

https://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2022/Kniznica_04_2022_komplet.pdf

9. GRUPAČ, Marián, AUGUSTÍNOVÁ, Eva a Slavka PITOŇÁKOVÁ. Komunitný život, záujmovo-kultúrna a osvetová činnosť v obci Oščadnica v 20. storočí. Knižnice. In: Knižnica, 2023, roč. 24, č. 1, s. 26-29.

10. CHALUPEKOVÁ, Dana. Historické knižnice na Slovensku. Žilina: Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva Fakulta humanitných vied Žilinská univerzita v Žiline, 2021. 28 s.

11. KOLLÁROVÁ, Ivona. Cenzúra novín v období koalíčných vojen (1792 – 1815. In: Status Belli – od vojny k mieru (vojna a mier v dejinách knižnej kultúry a v prameňoch). Prešov: Štátna vedecká knižnica, 2023.

12. KOLLÁROVÁ, Ivona. Dejiny knižnično-informačnej siete SAV v textoch a individuálnej pamäti. In: Knižnice minulosti. Žilina: Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva, Fakulta humanitných vied, Žilinská univerzita v Žiline, 2024.

13. KOLLÁROVÁ, Ivona. Projekt evanjelickej tlačiarne. In: Studia Bibliographica Posoniensia 2022. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2022, s. 22-35. Dostupné na:

https://www.ulib.sk/files/sk/publikacie-ukb/studia-bibliographicaposoniensia/sbp_2022_online.pdf

14. KOLLÁROVÁ, Ivona. Sondy a úvahy o premenách knižného trhu na prelome 18. a 19. storočia. In: Studia Bibliographica Posoniensia 2023. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2023.

15. KOWALSKÁ, Eva. Briefe von Joachim Heinrich Campe nach Bytčica/Bitschitz in Ungarn: Ein Beitrag zu den Akteur:innen und Orten des Kulturtransfers im 18. Jahrhundert. In: Das Achzehnte Jahrhundert und Oesterreich. Wien: Böhlau Verlag, 2023, s. 58-84.

16. KOWALSKÁ, Eva. Der Anteil der Familien Zay und Calisius an der Entwicklung der religiösen und kulturellen Infrastruktur der ungarischen Lutheraner. In: The Culture of the Aristocracy in the Habsburg Monarchy, 1750-1820. - Wien : Praesens Verlag, 2022, p. 86-100.

17. MAŽGÚTOVÁ, Veronika a Vladimír FILIP. Databázy ako výsledok projektovej činnosti v akademickom prostredí a ich význam pre výskum dejín knižnej kultúry. In: Kniha 2023. Martin: Slovenská národná knižnica, 2023, s. 365-375.

18. MURGAŠOVÁ, Veronika. Metodika tvorby základnej bázy dát k Chronológii dejín knižníc na Slovensku. In: Mediamatika a kultúrne dedičstvo: revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve, 2021, roč. 8, č. 2. Dostupné na: https://fhv.uniza.sk/mkd_revue/

19. PITOŇÁKOVÁ, Slavka, AUGUSTÍNOVÁ, Eva a Marián GRUPAČ. Vzdelávanie ako kľúč k upevneniu identity Slovákov (aj) v Dolnej zemi. In: Dolná zem a kontext slovenskej kultúry.

Nadlac: Kultúrna a vedecká spoločnosť Ivana Krasku

20. PITOŇÁKOVÁ, Slavka. Digitalizácia UNIZA. In: PITOŇÁKOVÁ, Slavka (ed.). Premeny Žilinskej univerzity. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2023, s. 175-177.

21. PITOŇÁKOVÁ, Slavka. Univerzitná knižnica. In: PITOŇÁKOVÁ, Slavka (ed.). Premeny Žilinskej univerzity. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2023, s. 138-139.

Výstavy

1. Výstava Historické knižnice na Slovensku (Žilina, Bardejov)

2. Výstava Osobnosti dejín knižníc na Slovensku (Žilina)

Propagácia

1. PITOŇÁKOVÁ, Slavka. Historický vývoj knižníc – stará téma, nové spracovanie. In: Spravodajca Žilinskej univerzity v Žiline, 2020, roč. XXXVIII, č. 4, s. 22 (Dostupné na: https://www.uniza.sk/images/pdf/spravodajca/ARCHIV/2020/Spravodajca_UNIZA_4_2020_web.pdf)
2. PITOŇÁKOVÁ, Slavka. Chronológia dejín knižníc od počiatkov do roku 2020. In: Knižnica, 2021, roč. 22, č. 1, s. 93-95. Dostupné na: https://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2021/2021_04_23_15_Pitonakova.pdf
3. Workshop na podujatí Bibliosféry 2021 (projekt i počiatočné výsledky výskumu odprezentované pred domácimi i zahraničnými účastníkmi podujatia).
4. Workshop Jasná: Academic research in the field of book culture, ktorý sa konal v rámci medzinárodnej konferencie ILIDE 7. 9. 2022.
5. Workshop Chronológia dejín knižníc na Slovensku - Databáza ako prameň dát – 13.12.2023 v Žiline.
6. Predstavenie projektu a databáz CHRONUM v rámci medzinárodnej konferencie ILIDE - 24. - 26. 4. 2023 Jasná, Workshop Workshop Jasná Research Projects on the History of Book Culture 26.4.2023, prezentačný pult v priebehu konferencie ILIDE 2023
7. Prezentácia projektu a výsledkov výskumu na zasadnutí spoločnosti Kultúra+, ktorá združuje významných a čelných predstaviteľov knihovníckej komunity na Slovensku. Stretnutie sa konalo vo Vyhniach 25. 9. 2021.
8. Predstavenie projektu a databáz CHRONUM v rámci konferencie Kniha a jej dejiny na Slovensku: knižná kultúra z hľadiska slovenských reálií, ktorá sa konala 16. – 18. mája 2023 v Slovenskej národnej knižnici v Martine.
9. Predstavenie projektu a databáz CHRONUM v rámci semináru pre knihovníkov a informačných špecialistov Poklady slovenskej kultúry a ich prezentácia doma a v zahraničí (2024).
10. Predstavenie projektu a databáz CHRONUM v rámci Noci výskumníkov - 29. 9. 2023 v Žiline.
11. Prezentácia časovej osi k obsahu projektu. Dostupné na: <https://chronum.uniza.sk/index.php/vystupy-projektu/popularizacne-aktivty/>
12. Kontinuálne cez responzívne webové sídlo na propagáciu výstupov projektu
13. Rollup umiestnený v priestoroch Žilinskej univerzity v Žiline.
14. V rámci praktickej časti bakalárskej práce Andrey Balážovej s názvom Kultúrne dedičstvo ako zdroj poznávania a edukácie v kontexte jeho vnímania deťmi prebehla popularizácia výsledkov nášho výskumu na základných školách.

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky projektu sú určené pre širokú odbornú a vedeckú spoločnosť v domácom prostredí a v zahraničí a majú dosah na rôzne oblasti vedy a výskumu, a to najmä na oblasť výskumu slovenskej histórie v kontexte širšieho historického (uhorského) geografického priestoru, regionálnej histórie, biografistiky, štúdií kultúrnych a spoločenských súvislostí a v neposlednom rade sú výsledky projektu uplatniteľné vo vzdelávacom procese.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

V rámci výskumu projektu bolo naplnených 5 hlavných cieľov projektu. Jedným z cieľov projektu bola pasportizácia pertinentných dát nachádzajúcich sa v archívoch, knižniciach a sekundárnych zdrojoch na Slovensku a v zahraničí. Výsledky boli dosiahnuté primárnou heuristikou a následnými redakčnými prácami na záznamoch do databázy sekundárnej literatúry, ktorá v súčasnosti obsahuje takmer deväť tisíc bibliografických záznamov literatúry prinášajúcich základné bibliografické informácie k dejinám knižníc na Slovensku. Záznamy majú pridanú hodnotu najmä kvôli doplneniu kľúčových slov a miesta výskytu daného článku/štúdie/monografie, čím umožňujú bádateľom komfortnejší a rýchlejší prístup k danej tlači či online dokumentu. Ďalším cieľom projektu bol systematický heuristický prieskum a výskum dejín knižníc (zachovaných i nezachovaných) v priereze storočiami, identifikácia dokumentov k dejinám knižníc na Slovensku, príprava digitálnych kópií primárnych dokumentov k dejinám knižníc a budovanie informačnej otvorenej databázy k dejinám knižníc. Heuristika priniesla niekoľko nových, vzácnych a primárnych informácií.

Výskumné aktivity smerovali k naplneniu primárneho cieľa výskumu, a to vytvorenie chronológie dejín knižníc od počiatkov (12. storočie) do roku 2020 (dostupné na chronum.uniza.sk). Riešitelia projektu vytvorili korpus chronologických hesiel, ktorý spolu s kľúčovými slovami vytvorili záznamy informácie o roku udalosti, obsahuje text identifikujúci udalosť, literatúru, resp. prameň, z ktorého sme informácie čerpali, miesto, kde k danej udalosti došlo, informácie o osobnosti/inštitúcii o ktorej udalosť informuje. V rámci projektu vyšli 4 monografie, 21 štúdií, boli pripravené dve výstavy a vykonalo sa, 14 popularizačných aktivít.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The project research fulfilled the 5 main objectives of the project. One of the objectives of the project was the passporting of pertinent data found in archives, libraries and secondary sources in Slovakia and abroad. The results were achieved by primary heuristics and subsequent editorial work on the records for the secondary literature database, which currently contains almost nine thousand bibliographic records of literature providing basic bibliographic information on the history of libraries in Slovakia. The records have added value mainly due to the addition of keywords and the place of occurrence of a given article/study/monograph, thus allowing researchers more convenient and faster access to a given print or online document. Another aim of the project was a systematic heuristic survey and research of the history of libraries (preserved and non-preserved) across the centuries, identification of documents on the history of libraries in Slovakia, preparation of digital copies of primary documents on the history of libraries and building an open information database on the history of libraries. The heuristics yielded some new, rare and primary information. The research activities were directed towards the fulfilment of the primary objective of the research, namely the creation of a chronology of the history of libraries from the beginning (12th century) to 2020 (available at chronum.uniza.sk). The project developers created a corpus of chronological entries, which together with keywords created records information about the year of the event, contains text identifying the event, the literature or source from which the information was drawn, the place where the event occurred, information about the personality/institution about which the event informs. Within the framework of the project, 4 monographs, 21 studies, two exhibitions and 14 popularization activities were published.